

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
NANU, KATIA

Pomul cu vrăbii / Katia Nanu. - București : Editura
pentru Artă și Literatură, 2026
ISBN 978-630-6635-75-7

821.135.1

© Toate drepturile asupra acestei ediții sunt rezervate.
Această carte nu poate fi reprodusă parțial sau total,
prin fotocopiere, înregistrare sau prin orice alt mijloc,
fără permisiunea în scris a Editurii pentru Artă și Literatură.

Pomul cu vrăbii

Copyright © Katia Nanu, 2026
Toate drepturile rezervate

Editor: Violeta Borzea
Redactare: Liliana Scarlat
Tehnoredactare: Gabriel Ionescu
Copertă: Loredana Dumirru

Pomul cu vrăbii

Katia Nanu

EDITURA PENTRU ARTĂ ȘI LITERATURĂ
București, 2026

Peste tot în lumea asta mare există un colț, un colțișor, o stradă, un crâng, o fundătură, unde se află un pom cumsecade.

Pomul ăsta, uneori mare, alteori mic, de cele mai multe ori comun și fără vreo formă sau culoare anume, care să-l facă știut, reținut, cunoscut, pomul cu pricina este adăpost pentru vrăbii.

Stau ciorchine între crengile lui, ascunse printre frunze, gălăgioase și neliniștite, multe, mereu tot mai multe, nicio dată aceleași.

Nu le poți deosebi, nu le poți număra, nu le poți prinde.

Sunt povara și frumusețea pomului, care nici el nu știe de unde vin și unde pleacă ele.

Vrăbiile își trăiesc în pomul cumsecade viața lor de vrăbii fără să dea socoteală nimănui.

Ca și cum n-ar fi vrăbii, ci visuri călătoare.

Care încolțesc printre crengi, răsar și cresc la adăpostul lor, ciripindu-și trăirea.

Ca și cum am fi noi. Sau alții.

Cuprins

I.	Prezentul discontinuu.	5
II.	Teatrul în anii 2000.	33
III.	După și înainte de Covid.	65
IV.	Lozincile se scutură de praf.	92
V.	Pe vremea Messengerului.	120
VI.	Amintirile se adulmecă unele pe altele.	150
VII.	Nu-i era frică de nimic în anii nouăzeci.	161
VIII.	Ianus.	180
IX.	Uitaseră cu totul de Crăciun.	199
X.	Cernobîl și bănuțul nenorocos.	212
XI.	Cutremurul care i s-a întâmplat.	238
XII.	Peștișorul.	265
XIII.	Ochii văd ce vrem.	280
XIV.	Inadecvată.	302
XV.	Butucul lui Dumnezeu.	319

I. Prezentul discontinuu

- *Pe lângă faptul că nu mai este de pe aici, nici nu este de acord cu propria ei persoană...*

Zia se scurge în noapte și străzile își deschid lanternele suspendate pe stâlpi. O lumină portocalie spălăcită se strecoară printre copaci, trăgând de crengi și furișându-se pe după trunchiurile înfipite într-o palmă de pământ schingiuit de apropierea prea mare a asfaltului.

Noaptea se insinuează cu pete, dalmățian, pe aleile dintre blocuri și prin scările apărute de interfonul de la intrare. Ușile blocate cu câte un bolovan drept piedică în calea intrării par pregătite pentru furișatul prelins după colțuri întunecate.

Pe băncile care străjuiesc aleile, strada, bulevardul, stau adolescenți și tineri cu sticle de cola sau bere în mână, cu țigările aprinse și telefoanele sub ochi. Sug din doze, sticle sau peturi fără să-și dezlipească ochii din ecran. Pantalonii tăiați la genunchi și bluzele largi, în culori închise, îi pierd înlăuntrul lor pe proprietarii scheletici și trași la față, înconjurați de fumul propriilor țigări. Câte unul sparge răgușit tăcerea semiîntunericului ocrotitor.

— Ce faci, coaie?

— Ha, ha, ha! Bine, coaie!

Hohotele lor de râs se pierd în liniștea serii, dispersând clarobscurul catifelat. Lumina pătează întunericul și întunericul alungă lumina. Închiși în norul lor fumuriu, tinerii pătrund din ce în ce mai adânc în ecranele telefoanelor, se confundă cu propriile avataruri și dispar la un alt nivel al cine știe cărui joc.

Zgomotele parcă încep să se sfiască în fața înserării. E vreme de taină și secrete, de furișat și șoapte.

Ies din blocuri proprietarii de căței, trași de lese lungi, colorate. Câinii îi duc din copac în copac, stropindu-și grăbit traseul. Își marchează conștiințioși spațiul. Uneori îi opresc în mijlocul drumului, încremenind în grupuri statuare fără umbră sub noapte.

Se plimbă doamnele bătrâne cu patrupezi cârlionțați, albi ca laptele și mici cât niște jucării mecanice. Domnii duc dulăi de rasă, regali, cu pasul lung și mlădiat.

Un domn bine, trecut de prima tinerețe, plimbă și el în lesă, ferit de ochii trecătorilor, pe lângă bloc, un motan birmanez uriaș, leneș, cu ochi ce străpung albastru sidefiu întunericul.

De niciunde se ivesc, speriați și triști, părinții unor copii cu dizabilități, cărora societatea nu le-a rezolvat până acum decât denumirea. Ei sunt tot strâmbi, disproporționați, hidoși și neștiutori, ascunși de familiile lor, să nu îi vadă lumea pe lumină și să râdă de trupul lor imperfect, de capetele mari și privirile lor crucișe. Să râdă în hohote de malformațiile vieții, de neputința ei de a genera mereu exemplare perfecte, clasificate după standarde numeric

acceptate, imagini de copertă pe foile șifonate zilnic de existența comună.

Unii părinți primesc la naștere un rebut cu viață în el, un eșantion nefericit, strâmb, cu capul mare, cu membre inestetice și inimi slabe. Ei îl iubesc nesfârșit, sinucigaș și tandru, apoi îl ascund mereu de ochii lumii ca și cum ar fi vinovați. Așa că își plimbă odrasla pe întuneric, o apără de curiozitatea crudă, avidă, inconștientă și răutăcioasă a lumii.

Tot din bloc iese și ea, strecurându-se tiptil pe lângă copaci, una cu ei, atentă să pășească prin locurile mai slab luminate, să nu se uite la trecători, doar în jos, spre asfalt, spre gropile din el, să nu se împiedice, să nu cadă. Greutatea i-a deformat trupul, anii i-au îngreunat mersul, unele oase cândva rupte o dor constant, dulce-amar, amintindu-i că există.

Iese la cumpărături când e deja întuneric, să nu o vadă nimeni, să nu o recunoască. Se furișează la aer, respirând cu nesaț seara liniștită, de toamnă.

Pe biroul ei, în dreapta, se ridică teancuri de cărți, unele citite pe jumătate, altele doar răsfoite, altele nici măcar deschise. Are restanțe serioase și nu se îndură să lase nimic în urmă. La mijloc este calculatorul, mereu o atracție tip magnet. În stânga sunt, unele peste altele, dosare, foi stivuite inegal, agende pline de rânduri scrise în grabă, de adrese și rețete, apoi carnete, carnețele, un laptop, un telefon, câteva boluri cu pixuri și creioane. Mai sunt

imprimanta, două fotografii în rame din lemn și o floare traforată primită în dar.

E debandada ei întinsă pe biroul cât o masă, la care adaugă uneori și dezordinea din sertarul imens, pe care numai ea îl deschide. Acolo sunt casete, CD-uri, stickuri și căști, coli albe de hârtie, plicuri, alte pixuri și creioane colorate.

Lumea ei se întinde pe tăblia lăcuită a biroului, oferindu-i-se, dându-i un sentiment de siguranță și liniște. Se pierde cu orele la birou, obișnuință veche, deprindere greu de lăsat în urmă. Uneori citește, umblă pe calculator, deschide laptopul sau telefonul, citește sau notează dezordonat în carnețele sau agende idei, informații, gânduri.

Își amintește de vremurile când stive de ziare se ridicau în fața ei pe birou și nu rămânea niciunul necitit. Însă, internetul i-a înlocuit de mult ziarele. Umblă acum prin lumea virtuală ca prin propria bucătărie, caută știri, noutăți, evenimente, citește cărți și comandă produse. S-a obișnuit să se sprijine pe zidul nesfârșit al internetului de câte ori se clatină ceva, un gând, o idee, o singurătate.

De exemplu, Facebook-ul este un fel de casă unde ea își caută rost. Le-a dat acceptul cam tuturor celor care i l-au cerut. Cunoscuți și necunoscuți. Se bucură să caute colegi, foști prieteni, cunoștințe de cine știe când, să le vadă fețele vechi și noi, copiii, casa, vacanțele. *Le trăiește zilnic viața în locul vieții ei.* A început să dezvolte aptitudini detectivistice. Știe cum să dezvăluie adevărul din spațele postărilor triumfaliste, cum să caute copiii din străinătate, soții pierduți, familiile destrămate. Cu o curiozitate aproape bolnavă revine pe cărările descoperite ca și cum ar semna o condică de prezență la trăitul unor vieți străine.

Fură din timpul cărților, știe asta, și mereu încearcă să recupereze. Dar nu reușește, așa că se întoarce vinovată în lumea virtuală și o ia de la capăt.

Ea postează mai mult fotografii, fără să ceară nimic de la nimeni. Uneori, rar, pune câte un comentariu la care nu așteaptă reacții. Iar când acestea vin, e surprinsă și jenată ca și cum cineva ar surprinde-o în lenjerie intimă. N-ai zice că a scris toată viața ei, a trăit prin scris, din scris.

Totuși, ceva s-a frânt în mecanismul ei personal, o rotiță din angrenajul complicat al dăruirii prin scris nu mai funcționează și întreaga mașinărie e aproape oprită.

Se întreabă când a pus frână, pentru că toată casa ei e populată cu cărți, caiete, bucăți de hârtie găzduind cuvinte, ecrane pe care notează sânguincios nici ea nu mai știe ce. Și toate rămân pentru sine.

Se gândește mereu la comentariul primit în ziua aceea, la unul dintre puținele texte pe care le-a postat, sătulă de nesiguranța politică, de lipsa speranței și de noroiul în care înotau cu toții. Un comentariu rău, nu răutăcios. Cu o duritate extremă, cineva plecat de mult timp în străinătate, despre care ea habar nu avea cine este, o pune la zid.

— Cine ești tu să-ți dai cu părerea? Tu care ai...

Și aici urmau acuze absurde și injurii grosolane. Viața ei era întoarsă pe dos, murdărită, mutilată de un participant necunoscut la jocul ei de-a trăi lumea pe Facebook. A încercat să răspundă politicos, declinând orice legătură cu persoana în cauză, dar injuriile s-au repetat, mai groase, mai vulgare, așa că a preferat să închidă subiectul. Dar rana a rămas. Deschisă. Supura încă în fiecare zi când își făcea timp să deschidă Facebook-ul.

— Cine ești tu? *Cine sunt eu?*

Întrebarea i se rotește obsesiv în minte ca un burghiu, lăsând goluri adânci în care mustește o neliniște absurdă. Privește în urmă și nu reușește să găsească un răspuns. Se uită la biroul suprapopulat cu tentații și nu îndrăznește să-i întoarcă spatele.

Cine este ea cea de astăzi, din ce sămbure a ieșit și de ce n-a dat niciodată cu adevărat în floare?

Plouă furios la televizor. Cu fulgere, tunete, rupere de nori. Ecranul pare să primească în plex furtuna dezlănțuită, aproape se cutremură din cauza puhoaielor, se rup maluri și se aud sirenele salvărilor, salvatorii cu cizme de cauciuc înaintează cu greu prin apa adâncă, bărcile pom-pierilor scot oamenii din case care se scufundă, pe acoperișuri stau familii așteptând să fie salvate.

Ea se ridică greu de pe canapea și se uită afară. Un soare chircit între niște nori amețiți se întinde deasupra orașului. E cald, apăsător și neliniștitor de calm la câțiva kilometri de furia dezlănțuită a apelor. A venit ciclonul Boris.

— Toate ne vin de la ruși! aude ea undeva într-un colț de memorie și se revoltă instantaneu. De când avem noi ciclon pe aici?

Județul lor este cel mai afectat din țară, ei sunt cei care la două ore mai primesc câte un mesaj RO-ALERT și încă un telefon de la rude.

— Ce-i la voi? A intrat apa în oraș?

— Nicidecum. La noi e soare, o zi sufocant de călduroasă și n-a dat niciun strop de ploaie.

— Dar la televizor zice că sunteți sub asediu, că e furtună, ciclon, dezastru.

— Da, așa sunt satele din jur, de pe malul Siretului. La noi, nimic, chiar nimic.

Se reîntoarce pe canapea cu imaginea cerului crâmpoțit de zdrențele de nori, pe care soarele le alungă nemilos. Nu-i vine să întoarcă privirea către televizor. Îl închide numărând în minte anii în care inundații uriașe i-au marcat într-un fel sau altul viața.

Prin 1972, tatăl ei lupta cu apele și n-a mai venit acasă cu săptămânile. Iar când a venit, nu vorbea, de parcă inundațiile i-ar fi înecat toate cuvintele. Muriseră oameni sub ochii lui. Iar de vărul Săndică, ea n-a mai auzit de atunci niciodată, de parcă puhoiul acela de ape i-ar fi șters nu doar gospodăria, ci și numele din viața lor.

Apoi, prin 2004, ea a survolat dintr-un elicopter satele din județ înghițite de apă. Mai târziu, în 2011, a mers cu ajutoare la cei rămași fără case tot în urma unor inundații. Făcuse campanie, adunase bani, scrisese.

Sub pleoape i se perindă fotografii alb-negru și color cu inundațiile. Dar sunt imagini neclare. Ca și cum cineva ar fi voalat puțin, nu de tot, filmul. Plus că sunt doar ape, cer, case într-o rână și curți cu noroi, un cămin cultural cu scaunele răsturnate, o biserică cu icoanele plutind în altar, vârfurile copacilor abia ieșind deasupra apei într-o vale, niște lemne, un televizor și o mașină plutind laolaltă către niciunde și un mal surpat de care se agață fierul răscuit al unui picior de pod.